

Za profesorom Dušanom Zacharom

So zármutkom sme prijali zvest, že 13. novembra 2014 vo veku 88 rokov skonal prof. Ing. Dušan Zachar, DrSc., významný vedecký pracovník a organizátor, bývalý riaditeľ Výskumného ústavu lesného hospodárstva.

Rozsiahle a mnohovrstvové dielo profesora Zachara priblížil v Lesníckom časopise¹ prof. Rudolf Midriak ako jeho žiak, prvý vedecký aspirant a spolupracovník pri príležitosti jeho 80.

narodenín. V medailóne uvádza, že: „prof. Zachar si kládol počas celého doterajšieho života vysoké – ambiciózne ciele tvrdiac, že vždy je lepšie dosiahnuť aspoň časť z nich, než sa vôbec nepokúsiť o ich zdolanie“. Čas potvrdil, že táto životná stratégia bola správna, pretože sa mu svoju predstavu skutočne podarilo naplniť. Riadil sa krédom, „Odvážnemu šťastie praje“, ku ktorému zo svojej strany pripojil aj veľkú dávku zvedavosti, štúdia, usilovnosti, pracovnej disciplíny a pevnej vôle vedeckého pracovníka – bádateľa“.

O päť rokov neskôr (pri príležitosti 85. narodením prof. D. Zachara v Lesníckom časopise² Ing. Milan Lalkovič, generálny riaditeľ Národného lesníckeho centra. Spolu s poďakovaním za celoživotné dielo a prínos k rozvoju lesníctva na Slovensku precízne spracoval aj jeho vedeckovýskumnú, pedagogickú, organizačnú a publikačnú činnosť.

Pozoruhodná a bohatá životná cesta D. Zachara dospela k bodu večného mystéria. Posledná rozlúčka, ktorá sa konala 18. novembra 2014, naplnila zvolenský cintorín príbuznými, priateľmi a známymi. Na poslednej ceste ho sprevádzala lesnícka verejnosť z celého Slovenska. Namiesto klasického nekrológu prinášame čitateľom Lesníckeho časopisu smútočný príhovor, ktorý zaznel na pohrebe a ktorý za spolupracovníkov z Národného lesníckeho centra - Lesníckeho výskumného ústavu napísal Tomáš Bucha, riaditeľ NLC - LVÚ Zvolene.

Vážení pozostalí, vážené smútočné zhromaždenie, zišli sme sa s pocitom hlbokého smútku a úprimnej účasti, aby sme vzdali poslednú úctu a vďaka vzácnemu človeku, príkladnému spolupracovníkovi a priateľovi

**prof. Ing. Dušanovi Zacharovi, DrSc.,
členovi korešpondentovi ČSAV a SAV.**

Dovoľte, aby som pripomenul úlohu, ktorú v našom lesníckom výskume zastával pán profesor a miesto, kde bude chýbať.

Pán prof. D. Zachar patrí medzi významné osobnosti československého lesníctva a vedy. Bol zakladateľom a riaditeľom lesníckeho výskumného pracoviska vo Zvolene, kde pracoval od roku 1955. Pričinil sa o zlúčenie lesníckych výskumných pracovísk a osamostatnenie slovenského lesníckeho výskumu. Mal veľkú zásluhu aj na jeho personálnom

a materiálnom budovaní a smerovaní počas jeho aktívneho pôsobenia v lesníctve, v ktorom ako vedúci vedecký pracovník Výskumného ústavu lesného hospodárstva vo Zvolene pôsobil do roku 1991. V rokoch 1960 až 1977 vykonával funkciu riaditeľa tejto inštitúcie. Je to presne 50 rokov odkedy sa práve počas jeho pôsobenia vo funkcii riaditeľa zrodila myšlienka rozvoja Zvolena ako budúceho lesníckeho centra. Ústredie ústavu bolo do nášho mesta prenesené k 1. 9. 1964 a začalo sa s výstavbou novej budovy ústredia ústavu, ktorá bola odovzdaná do užívania v roku 1968.

Počas svojej vedeckej činnosti riešil a publikoval práce z oblasti ekológie zalesňovania (hlavne extrémnych stanovišť a nelesných pôd), z problematiky erózie pôdy a jej protieróznej ochrany a z oblasti lesníckych meliorácií, krajinárstva a funkcií lesných ekosystémov. Pôsobil aj na vysokých školách, najmä na katedre lesníckych stavieb a meliorácií vtedajšej Vysoké školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene a na Vysoké škole zemédelskej v Prahe. Zaslúžil sa o rozvoj lesníckeho výskumníctva na Slovensku a o zalesňovanie spustnutých a nelesných pôd, o založenie, rozvoj a aplikáciu nauky lesnícko-technických meliorácií a nauky o erózii pôdy (erodológii pôdy) u nás. Rozpracoval teoretické základy nauky o krajine z hľadiska poľnohospodárstva a lesného hospodárstva.

Zvlášť významne sa zaslúžil o budovanie poľovníckeho výskumu na Výskumnom ústave lesného hospodárstva v Banskej Štiavnici, kde sa v roku 1959 zriadilo samostatné poľovnícke oddelenie. V roku 1969 sa na Výskumnom ústave už vo Zvolene pod jeho vedením spracovala moderná koncepcia intenzívneho rozvoja poľovníckeho oddelenia. Znamená to, že od sedemdesiatych rokov sa u nás presadzuje multidisciplinárna koncepcia, ktorá integruje špecializácie lesných a poľnohospodárskych inžinierov, veterinára, biológa a biochemika z hľadiska potrieb poľovníckej praxe a výskumu.

Prof. D. Zachar má významnú zásluhu nielen pri rozvoji výskumu v poľovníctve, ale aj v publikovaní, či propagovaní jeho výsledkov. V roku 1971 inicioval a zabezpečil vznik edície vedeckých prác s názvom Folia venatoria. Doposiaľ sa vydalo 41 ročníkov. Na vydávaní sa podieľajú takmer všetky vedecké a výskumné organizácie na Slovensku a v Čechách, ktoré majú vo svojej pracovnej náplni poľovníctvo. Profesor D. Zachar mal schopnosť nadchnúť a presvedčiť, a tak aj počas jeho pôsobenia vo Výskumnom ústave lesného hospodárstva vo Zvolene sa taktiež začalo s vydávaním monografií z poľovníctva pod názvom Poľovnícke štúdie.

Jeho činnosť bola ocenená mnohými poctami a cenami. Za zásluhy o pokrok lesného hospodárstva v Európe mu bola udelená prestížna medzinárodná cena Friedricha Wilhelma Leopolda Pfeila za rok 1986. V roku 1971 bol vyznamenaný zlatou medailou IUFRO (Medzinárodný zväz lesníckych výskumných organizácií) za zásluhy o rozvoj lesníckeho

¹ Midriak, R., 2006: Stratégia života jubilanta – osemdesiatnika – prof. Ing. Dušana Zachara, DrSc. Lesnícky časopis - Forestry Journal, 52:279–282.

² Lalkovič, M., 2011: Jubilant člen korešpondent ČSAV a SAV prof. Ing. Dušan Zachar, DrSc. Lesnícky časopis - Forestry Journal, 57:223–224.

výskumu. Ocenený bol aj striebornou a zlatou medailou Gregora Johanna Mendela a zlatou plaketou SAV za zásluhy v biologických vedách a zlatou plaketou ČSAZ za zásluhy o rozvoj vedy a výskumu a ďalšie vyznamenania.

Spomedzi veľkého počtu publikácií pripomeniem len tie najvýznamnejšie, ktorými prof. D. Zachar reprezentoval našu lesnícku vedu. Sú to najmä práce ako Erózia pôdy (1960), Zalesňovanie nelesných pôd (1965), Soil Erosion (1982 Amsterdam – Oxford – New York), Lesnícko-technické meliorácie (spoluautor, 1973, boli preložené do angličtiny v roku 1982), Pôdny fond ČSSR (1975), Ochrana krajiny ČSSR (1982), Tvorba krajiny ČSSR (1982), Lesnícke meliorácie (1982), Forest Amelioration (1984) či Využívanie a ochrana vôd ČSSR (1986). Ide o zásadné práce, ktoré v predmetnej oblasti posúvali dopredu nielen poznanie v rámci domácej lesníckej vedy, ale aj v medzirodnom

kontexte. Pre študentov aj odborníkov dodnes predstavujú dôležitú referenčnú literatúru.

Dovoľte, aby som Vám vo svojom mene, ako aj v mene mojich kolegov z Národného lesníckeho centra vo Zvolene, vyjadril úprimnú sústrasť nad odchodom Vášho manžela, otecka a starého otca. Jeho precízna a svedomitá práca nech je pre nás príkladom a povzbudením. Nech je nám útechou, že jeho život bol bohatý na myšlienky aj skutky. V každej jeho práci je a navždy zostane kúsok z neho. A mnohé spustnuté pôdy sú dnes krásnym lesom práve vďaka nemu.

Čeť jeho pamiatke.

Tomáš Bucha
Národné lesnícke centrum, T. G. Masaryka 2175/22,
SK – 960 92 Zvolen, Slovenská republika,
e-mail: bucha@nlcsk.org